

Ředitelé festivalů – na slovíčko

Příspěvek z podzimního zasedání pořadatelů festivalů v Senátu Parlamentu ČR

Uzavřeli jsme festivalový rok, který měl zvláštnost v tom, že v jeho průběhu si připomínal významné výročí – 60 let od svého založení – nejstarší československý, nyní český Mezinárodní folklorní festival Strážnice.

Slavnosti lidových písní a tanců ve Strážnici vrostly v poválečném roce 1946 jako výraz podpory již několik desetiletí proměňujících se lidových tradic na venkově a téměř skomírajících tradic hudebního a tanečního folkloru. Jedním z předpokladů iniciátorů (mezi nimi byl ne jeden univerzitní profesor nebo právník) bylo doporučení, aby k pozvaným skupinám byli předem vysláni odborní pracovníci nebo znalci, kteří by posoudili připravované výstupy z odborných i uměleckých hledisek, a žádost, aby organizátoři věnovali velkou pozornost hudebním, pěveckým a tanečním soutěžím. *Strážnické slavnosti měly být – jak o tom svědčí dopis předsedy přípravného výboru prvního ročníku Oto Ševčíka Vladimíru Úlehlovi – podnik velkého rozsahu za účasti Slovenska a příp. Srbů, Bulharů, Ukrajinců atd. Jak se v dopise dále píše, chtěli se pořadatelé vyhnout divadelnosti a jarmarečnosti a ukázat skutečně to nejkrásnější a nejpůvodnější co Slovácko a přilehlé Slovensko ještě ve zpěvu, tancích a zovcích má, a to způsobem, který by snesl i mezinárodní kritiku.*

Strážnice se v druhé polovině 20. století stala vzorem pro další města a obce. Odkaz zakladatelů a vzor – byť v mnohém samotným jubilem pozměněný – dnes rozvíjí v nových společenských, kulturních, ekonomických i mezinárodních podmínkách více než pět desítek festivalových míst. Jejich význam popsal v recenzi festivalu v Luhačovicích bývalý ředitel ÚLK ve Strážnici Josef Jančář slovy: *...Působení folklorních festivalů v celém světě je účinné proto, že folklorní vystoupení a obdobné projevy obsahují vysoký emocionální a estetický náboj a etnický nebo regionální výraz, chápaný jako výraz národní či etnické identity. S ním je spojen obtížně uchopitelný pojem tradice jako manipulovatelného vztahu ke kultuře a způsobu živo-*

ta minulosti. Při tom obsahy a formy tradice jsou stylizovány vždy podle aktuálních potřeb a zájmů současnosti.

Již nejednou jsem se zde v nedávné minulosti nad mnohými aspekty pořádání folklorních festivalů a udržování našich lidových tradic zamýšlel. Téma je to však natolik inspirativní, stále aktuální a podnětné, že snad nebude nikdy vyčerpáno. Každý uspořádaný ročník našich folklorních festivalů a slavností přináší nové pohledy, nové zkušenosti, samozřejmě též nálady spokojenosti (většinou a trvale), i zmaru a pocitů beznaděje (ojediněle, ale o to silněji a vnitřně destruktivněji). Jako u všech zdařilých a významných lidských činností však převažuje spokojenost a pocit dobře odvedené práce. Tato skutečnost i v letošním roce velmi těší mne, těší představitele Folklorního sdružení a určitě těší také vás, pořadatele jednotlivých festivalů a slavností.

Přesto mi dovoluňte otevřít několik témat k výzvě nad festivalovými záležitostmi přemýšlet.

Téma první je téma naší společné „festivalové rodiny“. Jí rozumím toto společenství pořadatelů folklorních festivalů a slavností. Je početné a počet členů trvale vzrůstá. Není třeba se ptát, zda je to dobře. Zájem o spolupráci těší, zavazuje a motivuje k další práci. Myslím však, že původní záměr přijatých forem spolupráce je třeba prohloubit, nově aktualizovat a přizpůsobit naší současné festivalové rodině. To proto, aby se tato „rodina“ mohla dále scházet u bohatě prostře- ného stolu, z něhož se dostává všem ne podle potřeb, ne rovnostářsky, ale podle dobře přijatých pravidel, dle významu a postavení té které akce.

Téma druhé. Právě v tomto, pro náš největší, nejstarší a nejvýznamnější festival v jubilejním roce, bych rád připomněl, abychom si společně nebo samostatně ve svých festivalových týmech opět a podrobně aktualizovali, proč festivaly a slavnosti konáme, jaký je jejich původní i současný smysl a cíl, co mají přinést svým pořadatelům a co Folklornímu sdružení.

Téma třetí. Během festivalového roku navštívím obvykle pět či šest akcí, z nichž na některých se také osobně

podílím. I letos tomu bylo stejně. Navštívil jsem Rožnovskou valašku, Dětský Liptál, Strážnici, Jánošíkův dukát, Šumperk, Pražský jarmark a organizoval festival v naší obci a v Luhačovicích. Na všechna místa mám krásné vzpomínky, zážitky, bohaté poznatky a rozsáhlou fotografickou dokumentaci. Na těchto i dalších festivalech byl potěšitelný zájem diváků, především mladší generace a rodičů s dětmi. Tam kde tento zájem diváků byl menší, doporučuji zamyslet se nad příčinami a nehledat výmluvy nebo omluvy! Nižší nebo vyšší návštěvnost některých typů pořadů či festivalových dnů by měla být základem pro konkrétní hodnocení a obsah nového programu a pořadatelství.

Téma čtvrté. Několikrát jsem na vás a vaše týmy z tohoto místa apeloval, aby se pořadatelé festivalů více přiklonili k domácímu folkloru a dopřáli mu větší programový prostor. Současný stav programů festivalů (především mezinárodních) mi připomíná, snad až s výjimkami několika vysloveně regionálních akcí typu Domažlic, Kyjova, Velké nad Veličkou a Tvrdonic, stejnou programově obsahovou mozaiku, splývající v jeden barevný akcent, umocněný ještě putováním několika zahraničních souborů na více festivalech. Uvítal bych více rozmanitosti v programové a koncepční přípravě festivalů, zaměření na určité typy folklorního materiálu domácího i zahraničního. – Při svých zahraničních cestách jsem byl nejednou hostem podobným festivalů. V Záhřebu pořadatelé jeden celý ročník zaměřili na chorvatskou svatbu a její regionální proměny i společné rysy se zvyky pozvaných zahraničních souborů. Součástí festivalu bylo sympozium na svatební téma, jehož se účastnila řada domácích i zahraničních odborníků, byla vydána kvalitní publikace o chorvatské svatbě, festival zahajoval a uzavíral tehdejší chorvatský prezident. Ve francouzském Étapes jsem byl přítomen soutěžní přehlídce dospělých francouzských souborů ze všech významných národopisných oblastí země, včetně bývalých zámořských kolonií. Zahraniční soubory byly zde obohaceny jejich prestižními soutěžními vystoupení. V polské Poznani se všechny soubory zaměřily na téma: „Lidová píseň spojuje národy“ a v komponovaném megaprogramu téma náležitě prezentovaly.

Chápu všechny těžkosti s obdobně stavěnými pořady, ale nechceme-li se opakovat, pak musíme v naší festivalové rodině hledat nová témata, neohleděná místa a programová zákoutí vyzývající k hlubšímu pohledu na folklor a lidové tradice.

Téma páte. Velmi mne těší, že se zlepšila propagace všech akcí. Je to zásluhou nejen tiskárny v Lanškrouně, ale také spolupráce řady dalších podobných firem. Je to dobrá vizitka naší práce a našich schopností. Zlepšila se obsahová úroveň vydávaných festivalových tiskovin i jejich grafika. Barevný tisk se stává nedílnou součástí rozsáhlé propagace. Zlepšení je o to významnější, že především touto cestou se k divákům dostává největší procento všech informací o hostujících kolektivech i o festivalu a jeho pořadech. Bohatá byla propagace přes Český rozhlas, Radio Proglas či Dětskou tiskovou agenturu. Bylo vydáno mnoho tiskových zpráv. Ovšem málo je hodnotících článků a recenzí. Chybí nám vnitřní zpětná vazba, zpětný pohled. Chybí nám věcná, pravdivá a podrobná kritika, pochvalná i vyznačující chyby a omyly.

Ještě dlouho by se dalo hovořit o jednotlivých aspektech pořádání folklorních festivalů a slavností. Mohli bychom zmínit větší či menší schopnost souborů předvádět delší programové celky, zabývat bychom se mohli ekonomickou stránkou festivalů i otázkou ekonomického zajištění účinkujících souborů, stále častěji se naskytá otázka (v nejednom případě problémové) spolupráce hudební a taneční složky souborů, zajímavé téma by mohlo být vedeno o výzdobě festivalových pódíí a scén, o otázkách technického zajištění, určitě o systému a obsahu spolupráce s Folklořním sdružením, o materiální či ekonomické podpoře odtud plynoucí i o řadě dalších témat. Každé z nich naši základní práci a poslání doprovází a k jejich projednání a řešení jistě bude v budoucnu příležitost. Ku prospěchu folklorních festivalů, ku spokojenosti účinkujících, diváků, pořadatelů i hostů.

Vážení hosté!

Každý týden pravidelně putuji po dálnici mezi Svatobořicemi-Mistřínem u Kyjova a Prahou. Bylo tomu tak také 1. listopadu. Ve Svátek všech svatých, v den, který patří v tradici ke dnům významným a důležitým. Je dnem rozsvěcování svíců na hrobech. Dnem vzpomínek na zemřelé, na ty, kteří svůj úkol zde na zemi a mezi námi již splnili a přešli

nás na věčnost. Je to den, kdy bychom v souladu s tradicí měli přemýšlet o sobě, v myšlenkách hovořit se svými předky a milovanými blízkými, kterých už není. Více než je obvyklé v jiné dny bychom se měli zastavit, zpomalit, hodnotit své poslání i cíle, zamyslet se zda vše to (slovy učitele národů Jana Amose Komenského: *Veškeré kvaltování...*) je nezbytné, nutné a opravdu trvale prospívající. Měli bychom se, právě dnes, pořádně ohlédnout zpět...

Při pohřbu nedávno zemřelý Zdenky Jelínkové se kněz se zesnulou před veřejností loučil částí velehradské písně obsahující slova: *...Dědictví otců zachovej nám, Pane!*

Také my pracujeme na tomto velkém úkolu, jehož smyslem je zachovat naše dědictví otců dětem a vnukům, dalším generacím! Slibme si, že se nad smyslem tohoto úkolu zamyslíme a své úsilí ještě prohloubíme ku prospěchu cílů, které nás dávají dohromady. Ku prospěchu dalšího uchování našeho folkloru, našich tradic a našich lidových zvyků. Děkuji všem za jejich práci!
František Synek

Písní a tancem

To je název Mezinárodního festivalu dětských folklorních souborů v Luhačovicích, jehož 13. ročník se uskutečnil ve dnech 9.–11. září.

Festival získal statut řádného člena CIOFF – Mezinárodní rady pro folklorní festivaly a lidové umění, a záštitu nad ním převzal předseda vlády České republiky Jiří Paroubek, který se i osobně zúčastnil jeho zahájení.

U zrodu luhačovického festivalu stála dlouholetá členka Programové rady MFF ve Strážnici Věra Haluzová, z jejíhož podnětu vznikl v roce 1957 první dětský folklorní festival s názvem Dětská Strážnice. V. Haluzová se celý život věnuje práci s dětmi ve folklorních souborech, a i dnes tato aktivní organizátorka a autorka folklorních pořadů, jako čestná prezidentka luhačovického festivalu přispívá tvůrčím přínosem k jeho formování a úspěšnému uměleckému a společenskému vyznění.

Letošní luhačovický festival dětských folklorních souborů zahájil v pátek dopoledne koncert zahra-

ničních účastníků. Vystoupily na něm moldavský soubor „Balada“ Chisinau, „Siepakat“ Rovaniemi z Finska a „Zdravec“ z bulharské Sofie. Významnou součástí prvního festivalového dne byl pořad Tanec a děti, předvedený odpoledne v Lázeňském divadle pro děti z lázeňské léčebny, večer pak pro veřejnost v Domě kultury Elektra. Zcela zaplněný sál kulturního domu tleskal vynikajícím výkonům „Hradišťanku“, vedeného Marcelou Hastíkovou a Vladimírem Vencelem, a zejména žákyním Tanečního studia Ladky Košíkové. Komorní představení, zahrnující jakoby bezprostřední dětský projev „Hradišťanku“, doprovázeného cimbálovou muzikou uherskohradištské Základní umělecké školy, a baletní scénky Tanečního studia L. Košíkové na reprodukovanou hud-

bu Leoše Janáčka, Antonína Dvořáka, Bohuslava Martinů a současných hudebních skladatelů, přineslo velice zvláštní umělecký zážitek. Spojení dětských her „Hradišťanku“ jako byli Rybáři, Handrlák, Na dochtory nebo scéna Horní, dolní aj přespolní, s pozoruhodně vyspělým projevem členek Tanečního studia ve scénách Vlaštovky na hudbu L. Janáčka, Slovanský tanec na hudbu A. Dvořáka nebo Rozmarýna na hudbu B. Martinů, a pěkná baletní intermezza Hany Košíkové, ve výtvarně působivých kostýmech, nepochybně vyjádřily heslo pořadu: Děti mění svět a svět mění děti. Pořad však zároveň v souvislosti s Mezinárodním festivalem dětských folklorních souborů otevírá několik problémů, na něž je třeba hledat odpověď.

Folklorní slavnosti a festivaly jsou součástí projevů postmodernismu. Jejich působení v celém světě je účinné proto, že folklorní vystoupení a obdobné projevy obsahují vysoký

emociální a estetický náboj a etnický nebo regionální výraz, chápaný jako výraz národní či etnické identity. S ní je spojen obtížně uchopitelný pojem tradice jako manipulovatelného vztahu ke kultuře a způsobu života minulosti. Při tom obsahy a formy tradice jsou stylizovány vždy podle aktuálních potřeb a zájmů současnosti. Pro využívání tradic, jež nazýváme lidovými, byl v polovině minulého století formulován užitečný pojem folklorismus. Jde o zaznamenané jevy a prvky lidové kultury minulosti, jimž jsme přisoudili význam, zdůrazňující péči o ně jako o součást národního kulturního dědictví, které může být využíváno k soudobým kulturním aktivitám.

Využívání tohoto dědictví pro současnou kulturní a společenskou potřebu má různé stupně. Jedním z nich je citace hudebních, tanečních, slovesných nebo jiných projevů minulosti. Tyto projevy jsou přes některé jevištní úpravy často chápány jako autentické. Je tomu tak zejména ve vystoupeních souborů lidových písní a tanců, při nichž je zachována synkretičnost projevů tradice, tj. soulad všech regionálně podmíněných složek: stylu hudby a zpěvu, tance a kroje a obsahové struktury obyčejně jehož byly součástí. Avšak lidovou hudbu, tance a zvyky, předváděné při nejruznějších příležitostech, je možné přijímat „jen“ jako projevy folklorismu. Právě folklorismus, jehož podstatou je uvědomělá péče o lidové tradice, uchoval neobyčejnou rozmanitost květů, vůní a barev kulturních projevů etnických, národních a regionálních společenství, které by zůstaly uzavřeny ve vědeckých archivech nebo by byly zapomenuty.

Vyšším stupněm využití tradic je inspirace projevů tradiční lidové kultury k soudobé autorské hudební, slovesné nebo výtvarné tvorbě, jejíž dnešní univerzálnost neumožňuje zvýraznit žádný etnický nebo regionální akcent, jaký nacházíme v různě upravených citacích. Předvedené Vlaštovky na hudbu L. Janáčka nebo Rozmarýn na hudbu B. Martinů je třeba hodnotit podle jiných kritérií než folklorní soubory v hlavních pořadech luhačovického festivalu, neboť patří do jiných struktur soudobé masové kultury než projevy folklorismu.

V sobotu zněly luhačovické lázně od 13.00 hodin lidovými písněmi a tanci v podání českých i zahraničních dětských folklorních souborů. Hned v vstupu do lázeňského centra hrály a zpívaly děti „Břeclavánku“, kousek dál „Malé Zálesí“, u Jurkovičova domu mládež souboru „Zdravec“ z Bulharska, na jednom konci kolonády „Úsměv“ z Opa-

vy, uprostřed „Siepakat“ z Finska, na druhém konci „Rozmarija“ z Prešova a uprostřed Lázeňského náměstí zaujaly stánky lidových výrobců, kteří dotvářeli pohodu tohoto ozdravujícího prostředí v podhůří Bílých Karpat.

Hlavní program v 15.00 hodin potvrdil premisu, že citace lidových tradic v souladu regionálně či etnicky podmíněných složek oslovuje dnešní diváky zřejmě hlavně kvůli charakteru vystoupení, jejichž etnické i emoční působení je tak odlišné od projevů obecného, etnicky a regionálně nezařazeného uměleckého projevu. Na začátku pořadu přinesli zástupci účinkujících na jeviště souborové kroniky, z nichž moderátoři jakoby předčítali informace o souborech a zemích, z nichž pocházejí. Hned v úvodu se představil neobyčejně bezprostředním projevem „Břeclavánek“ ve vtipné a citlivé choreografii Jana Novenka. Hudební i taneční projev a oblečení tohoto dětského souboru měly nezaměnitelný regionální kolorit. S moldavskými lidovými tanci a písněmi v tradičních krojích vystoupil soubor

„Balada“ z Chisinau, který patří k nejlepším moldavským dětským folklorním tělesům, a získal si luhačovické publikum temperamentní interpretací svého programu. „Baladu“ vystřídal

dětské folklorní soubory „Krušpánek“ a „Kanafaska“ z Velké Bystřice u Olomouce. Obdobně jako „Břeclavánek“ i oba hanácké soubory se vyznačují regionálně akceptovaným programem, na jehož choreografickém zpracování je zřejmá pomoc sólisty olomouckého divadla Jiřího Čady.

Mezi barvami hýčícími kroji a kostýmy ostatních souborů zaujal svou uměřeností a precizním tanečním projevem soubor „Siekapat“ ze severofinnského Rovaniemi. Členy souboru jsou starší děti, navštěvující místní uměleckou školu tradičního tance. Soubor z Čech úspěšně reprezentoval „Malý Furiant“ z Českých Budějovic, vedený známou tanečnicí a choreografkou Jiřinou Štochlovou. Živý projev dětí z „Malého Furianta“ jakoby zastínilo následující vystoupení bulharského souboru „Zdravec“. Zejména nejmladší pár soubor svou taneční dovedností spojenou s hereckou mimikou strhly obecenstvo k bouřlivému potlesku. Tento dětský soubor doprovázela skupina starších hudebníků, hrajících v typické sestavě dud, bubnu a pastýř-

ských dud zvaných kaval, doplněných harmonikou a klarinetem. Písně a tance z opavského Slezska přinesl soubor „Úsměv“ v graciózním podání chlapců a děvčat v rekonstruovaných krojích z okolí Opavy. S jiskřivým šarišským temperamentem pak následoval soubor „Rozmarija“ z Prešova, reprezentující východoslovenské folklorní písně a tance, a závěr pořadu patřil „Malému Zálesí“, které je už téměř 40 let neodmyslitelnou součástí kulturního života Luhačovic, a je jakoby hostitelem dětských souborů tohoto festivalu.

Nedělní slavnostní průvod uvedených účinkujících a odpolední pořady

doplnil dětský folklorní soubor z polského Chelмна a severohanácká „Markovička“ z Postřelmova. Po průvodu, který začal ve 13.30 hodin, vystoupili vynikající dětské sólisté v pořadu Spojení tancem a festival pokračoval vystoupením českých souborů v pořadu Písni a tancem – Cestičky k nám a na závěr vystoupením zahraničních souborů v pořadu Naši hosté se loučí.

Dobrá inspicie, solidní ozvučení a příjemné počasí zvýraznily pro diváky kulturní zážitek, připravený v nejnámějších moravských lázních dětskými folklorními soubory. Je třeba ocenit, že díky iniciativě a manažerským schopnostem předsedy Folklorního sdružení ČR Zdeňka Pšenici a jeho spolupracovníků se podařilo získat sponzory, s jejichž pomocí mohli organizátoři festivalu zabezpečit kvalitní podmínky pro všechny účinkující.

Mezi lidovými výrobci, kteří zde předváděli a prodávali nejrůznější výrobky z keramiky, ze dřeva nebo pletiv, bylo i několik zástupců tzv. chráněných dílen a řemeslnických učilišť. Možná by stálo za úvahu uskutečnit při tomto festivalu celostátní „jarmark“ právě těchto dílen a učilišť, které se zatím jen příležitostně objevují na několika místních akcích. Přestože Folklorní sdružení ČR vydává dostatek propagačních materiálů o konání folklorních festivalů v České republice, věnuje zřejmě menší pozornost kvalitě propagace v místě jejich konání. Alespoň na plakátovacích plochách přímo v Luhačovicích jsem postrádal upoutávky s informacemi o programech tohoto významného festivalu.

Josef Jančář

Mistřín 2005: festival ovlivnilo počasí

Po čtyřech letech byl opět uspořádán ve Svatobořicích-Mistříně v pořadí již VIII. mezinárodní folklorní festival Mistřín. Na jeho přípravě se kromě místních folklorních souborů a Obecního kulturního domu výrazně podíleli obec Svatobořice-Mistřín, Mikroregion Nový Dvůr, Folklorní sdružení ČR a desítky sponzorů.

Festivalové programy se uskutečnily o víkendu 8.–10. července 2005 za velmi nepříznivých klimatických podmínek, charakteristických chladem a vytrvalým třídním deštěm. Ten znemožnil uvedení jediného programu v pečlivě připraveném, přírodním sportovně kulturním obecním areálu U Dvora. Všechny festivalové pořady, s výjimkou nejprve ze soboty na neděli přesunutých a později zrušených pořadů Jarmark, Oživená zahrada a Průvod, se uskutečnily v omezených prostorách kulturního domu. Festivalu Mistřín 2005 se zúčastnily kolektivy ze Slovenska, Ruska a Mexika, nepřišel pozvaný soubor z Itálie. Nechyběly ani četné kolektivy z České republiky a soubory domácí. Mezinárodního folklorního festivalu ve Svatobořicích-Mistříně se v 11 uspořádaných programech zúčastnilo 891 účinkujících, zastupujících 32 folklorních souborů a muzik. Necelý měsíc po festivalu jsme položili několik otázek řediteli MFF Mistřín 2005 Františku Synkovi.

Pane řediteli, jak probíhala festivalová příprava?

Příprava festivalu byla zahájena již v loňském roce zasláním žádosti Mikroregionu Nový Dvůr o zařazení festivalu mezi akce podporované z grantů CBC Phare a žádosti o podporu směřovanou na krajský úřad. Uspěli jsme především v případě grantu CBC Phare, čímž byl vytvořen dobrý ekonomický základ pro uspořádání akce.

Hlavní část přípravných prací se uskutečnila v tomto roce. Vytvořili jsme festivalový štáb, který celou přípravu fundovaně řídil. Ve štábu byli zastoupeni zkušení a odpovědní lidé s velmi blízkým vztahem k folkloru a tito společně vytvořili kvalitní a sehraný tým, jehož věkový průměr nepřesáhl 45 let. Každý z členů štábu měl svůj úsek, za který odpovídal a jehož přípravu zajišťoval.

Jak pracoval štáb pod tlakem nepřízně počasí?

Velmi bych ocenil klidnou a sehranou práci štábu během vlastního festivalu, kdy předpověď z meteorologické služby byla trvale nepříznivá, a kdy déšť opravdu s přestávkami skrápěl Kyjovsko i naši obec od pátku odpoledne až do neděle podvečera. Cení si především toho, že se podařilo včas do stísněných prostor kulturního domu přesunout nejen většinu pořadů a jejich účinkujících, ale také zde zajistit občerstvení pro účastníky, diváky i hosty a připravit nezbytné zázemí pro realizaci pořadů. Znáám problémy ústupových dešťových plánů z mnoha festivalů, vím jako problémy přinášejí, a o to více si cením klidného a odpovědného přístupu každého člena štábu

našeho festivalu i pracovitosti členů všech týmů, kteří pak ústupovou variantu po všechny tři dny obdivuhodně zvládli. Výrazně tomu napomohli také trpěliví a situaci chápající návštěvníci i členové a vedoucí většiny souborů. Ze strany účinkujících, hostů, diváků nebo sponzorů jsem zaznamenal jen ojedinělé připomínky; spíše zněla slova chvály na soubory, jejich kvalitní vystoupení a dobře připravené pořady.

Které soubory se tedy festivalu o Mistřině zúčastnily?

Již koncem loňského roku byly osloveny folklorní federace v Itálii a Rusku s žádostí o vyslání souborů. V tomtéž čase jsem osobně dohodl vystoupení slovenského souboru „Čarnica“ Košice a někdy v únoru jsme obdrželi od ředitelky festivalu v Šumperku Libuše Drtilové nabídku na účinkování mexického souboru „México Folclorico“ z Querétara, který právě ve Svatobořicích-Mistřině zahájil letošní dvouměsíční evropské turné. Itálové dvakrát kolektiv

Soubory z České republiky byly pozvány po vytvoření programového schématu, což se stalo počátkem dubna. Ve festivalových pořadech měli diváci možnost vidět jihočeský folklor v podání souboru „Kovářovan“ z Kovářova, Hanáky ze souboru „Klas“ Kralice na Hané a téměř dvacet dospělých i dětských folklorních souborů ze Slovácka, a samozřejmě všech osm kolektivů domácích.

Připravili jste nějaké programové novinky?

Jako programovou novinku bylo snad možné vnímat připravený pořad Oživená zahrada, který měl být součástí Jarmarku. Předpokládali jsme, že tento sobotní odpolední pořad v zahradě bude divácky velmi přitažlivý a svou neotřelostí a neobvyklostí podání zajímavý. Bohužel pro nepřízeň počasí jsme jej nejprve s pochopením účinkujících i řemeslníků přesunuli na neděli a pak úplně zrušili... Očekávaným a kvalitním vyplněním programu festivalu byla vystoupení zahraničních souborů. Mladí Mexičané potvrdili očekávané kvality a byli od prvního večera miláčky diváků. Přivezli velmi širokou škálu folklorních projevů své země, v nichž se objevily nejen prvky indiánské aztécké kultury, ale také mexické tradice z konce 19. a I. poloviny 20. století. Dětský soubor z ruského Čeljabinska byl milým překvapením a do hlediště přitáhl především místní mládež a děti. Soubor s názvem „Mix Dance“ předvedl atraktivní směsici tanečních vystoupení nabitých temperamentem a scénickou taneční zručností. I jejich, spíše baletní než folklorní vystoupení v malebných kostýmech, lahodila oku diváka. Slovenská „Čarnica“ byla pomyslnou třešničkou na sladkém dortu připraveném zahraničními hosty. Diváci vždy vítali její členy dlouhým potleskem a z jejich tanečního, pěveckého i hudebního umění a vystoupení byli vždy nadšeni. Přínosné bylo také to, že zahraniční soubory účinkující ve všech třech festivalových večerech vždy přinesly na scénu jiná taneční pásma.

změnili, účast potvrdili a pak nepřijeli. V Itálii je totiž právě začátek července časem rodinných dovolených a soubory na zahraniční zájezdy vyjíždějí spíše až v druhé polovině měsíce a v srpnu.

Součástí festivalu byla také autorská výstava mých fotografií nazvaná Moje světy – příroda a folklor, kterou (bohužel nebo díky nepřízni počasí) shlédly v kulturním domě stovky návštěvníků, účinkujících i hostů. Novinkou však určitě byl suvenýr, který si zahraniční účastníci a sou-

bory „Kovářovan“ a „Klas“ z mistřínského festivalu (kromě jiných darů) odvezli. Byl to třicet centimetrů vysoký hliněný odlitek sochy římského boha Januse se dvěma tvářemi, který je určitě místní a evropskou zajímavostí a bude našim novým přátelům pobyt u nás jistě ještě dlouho připomínat.

Jaké zkušenosti máte z pobytu zahraničních souborů?

Mexičany jsme dopravili autobusem v noci ze středy na čtvrtek z Vídně. Byli vstřícní a pohodoví. Trochu se to změnilo další dny. Možná přišla únava z cesty a probíhající aklimatizace. Ve volném čase byli neteční, nejezdili na snídane, většinu času trávili na ubytovně. První vystoupení v Kyjově, z důvodu deště přesunutě z náměstí do kulturního domu, odmítli uskutečnit. (Je ovšem pravda, že přítomno bylo jen několik náhodných diváků.) Poslední vystoupení na festivalu odmítli odtančit z důvodů malého tanečního prostoru na nehlubokém pódiu. Dohodli jsme se, a diváci se před jejich vystoupením (byl to úplný závěr festivalu) i s židlemi posunuli v sále směrem dozadu a pod pódium vytvořili potřebný prostor.

Rusové (děti ve věku 8 až 16 let) přijeli ve čtvrtek v poledne a cestovali k nám autobusem čtyři dny. I přesto byla evidentní jejich vděčnost za pozvání a příkladný byl jejich zájem o vše v naší obci, v Kyjově i v okolí. Zajímal je památky, historie, školství, život a práce našich občanů. Neustále vymýšleli náhradní program, trvale byli aktivní, plánovali pěší vycházky do okolí Kyjova, naši obec si celou po svých prošli a prohlédli. Jako jediní přijali možnost zkoušet v pátek po obědě na pódiu a nakonec to byli jen oni, kteří (již za mrhnutí) během následujících tří dnů na připraveném pódiu tančili...

Slováci přijeli teprve v pátek odpoledne. To jsme již zahájili přípravu změn kvůli dešti. V pohodě a klidu realizovali všechna plánovaná vystoupení i doprovodné programy. Byli velmi překvapeni pozváním na nedělní oběd do rodin členů jednoho z místních souborů. Velmi však napomohli zdaru festivalu i ve změněných podmínkách svojí vstřícností a pochopením. Odjeli o den dříve, než původně plánovali, což nám sdělili až po příjezdu...

Jak festival dopadne finančně?

Rozpočet festivalu byl vyrovnaný, nepřesáhl 600.000 korun a počítal s úhradou všech služeb, dopravy, stravy

a ubytování souborů, odměn autorů, moderátorů, tlumočnicků, manažerů, ředitele festivalu i vedoucích pracovních skupin. Věřím, že všechny finanční sliby budeme moci splnit a prostředky na úhradu faktur i vykonaných prací budeme mít. Měsíc po festivalu, kdy je připravován tento rozhovor, byly všechny přijaté faktury uhrazeny. V současné době řešíme poslední částky - platby manažerům, řediteli festivalu a vedoucím pracovních skupin. Jsme si vědomi určitého tlaku. Finanční zdroje vytvořila (kromě prostředků CBC Phare, darů sponzorů a příspěvků dalších spolupřátelů) také dosti snížená částka ze vstupného. Je také pravda, že již během festivalu jsme operativně omezili některá vydání. Například s pronájemci různých zařízení (třeba pódium, zahradní stoly a lavice, vojenské stany a nebo mobilní toalety jsme vůbec nepoužili) jsme se dohodli na konkrétních slevách a po upřesnění pobytu souborů přebjedenali ubytování a stravování. V této chvíli musím přiznat, že nepřítomnost Italů nám nakonec přišla vhod a přinesla výrazné ušetření na položkách spojených s jejich ubytováním a stravováním. Suma sumárum, festivalový bankrot se asi konat nebude; zřejmě ani neproděláme, ale v případě dobrého počasí mohl festival ve Svatobořicích-Mistříně finančně opět skončit v zajímavých kladných číslech.

Děkujeme řediteli festivalu Mistřín 2005, Františku Synkovi, za rozhovor a přejeme, aby další ročníky festivalu již nepostihla podobná nepřízeň počasí, kterou snad dosud v takovém rozsahu nezažil žádný z našich festivalů v celé jejich historii. *redakce*

Lhotecká dědina posypana kminem...

...lhotecka děvčata voňa rozmarinem!

Tento roztomile žertovný popěvek zapsal lhotecký pan řídící Vincenc Socha (1903–1970) od proslulé zpěvačky Marie Tobolové (1873–1958) ve Lhotce pod Ondřejníkem, kde tento štramberský rodák od roku 1936 prakticky nepřetržitě žil a stal se nejen významným sběratelem lidových písní a tanců, ale též obdivuhodně aktivním činitelem v kulturním životě nejen Lhotky, ale též celého lašského regionu.

Této skutečnosti byli a stále jsou si vědomi obyvatelé uvedené podondřejnické obce a koncem srpna pravidelně konají k počtě svého pana řídícího Sochovy národopisné slavnosti. Hlavními pořadateli jejich letošního XI. ročníku byl jako vždy místní Klub žen a Obecní úřad Lhotka pod Ondřejníkem ve spolupráci s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje, ministerstvem kultury ČR a Folklorním sdružením ČR.

I letos začaly lhotecké národopisné slavnosti přijetím sponzorů, vedoucích národopisných souborů a hostů starostkou obce Růženu Kopčákovou a garanty slavností Iljou Rackem, Jiřím Carbolem a Petrem Ratajem v sále obecního úřadu, po němž se účastníci slavností shromáždili u pamětní desky V. Sochy, odkud po vzpomnutí této významné osobnosti začal odcházet průvod do areálu slavností. Před vlast-

ním odchodem se každý soubor představil přítomným divákům krátkým programovým vstupem na ulici, což krásným způsobem podtrhlo neformální, ba možno říci „rodinný“ charakter těchto regionálních slavností.

Ty zahájily už tradičně dětské soubory pořadem nazvaným Od děvušky po děvuchu, od synečka po synka. Pro mne osobně bylo na tomto pořadu potěšující skutečností, že malé děti v něm nebyly autory nuceny pokoušet se tančit párové tance dospělých – jak u některých dětských souborů bývá zvykem – ale, že předváděly divákům různé vskutku dětské hry, např. na husy (frýdeckomístecká Malá Ostravica), naopak Malá Ondřejnica ze Staré Vsi nad Ondřejnicí měla svůj výstup zaměřený na dobré jídlo, Malý Gruník z Ostravice se bavil různými hrami při cestě z pouti, při nichž zejména děvčata krásně zpívala. Ostravská Hlubinka s mírně odrostlejší mládeží se však při Ostravských obrázcích pustila už i to tance – např. starodávného.

Hlavní pořad s názvem Od srdečka naplnily krásnými písněmi, hudbou a tanci folklorní soubory od Ostravy – Slezský soubor Heleny Salichové s nepřehlédnutelně půvabnými ženskými kroji a Cimbálová muzika Vojtek – přes Starou Ves nad Ondřejnicí (soubor Ondřejnica) a Proskovice u Paskova, odkud přivedl na slavnosti a na cimbále doprovodil Jan Rokyta dvě pozoruhodné zpěvačky lidových písní z tohoto podostravského kraje, Marii Matějovou a Míšu Kupcovou, až po domácí doslova Sochův lhotecký soubor Pilky, frýdeckomísteckou Ostravici a kozlovského Valašského vojvodu. Oba posledně jmenované soubory oslavily v samostatném večerním pořadu též své existenční jubileum. Večerní pořad byl věnován hostujícímu souboru Dolina ze St. Města u Uherského Hradiště, který návštěvníky zevrubně seznámil s písňovým i tanečním folklorem uhersko-hradištského Dolňácka.

Sochových národopisných slavností jsem se ve Lhotce pod Ondřejníkem zúčastnil již několikrát a vždycky mne na nich zaujala představa, s jakým nadšeným úsilím musí místní lidé pracovat na jejich přípravě i realizaci, a jak se jim jejich dílo daří. I ten letošní XI. ročník slavností byl nejen vyjádřením hluboké úcty zdejší obce ke svému někdejšímu panu řídícímu Sochovi, ale zároveň byl i trvale krásným zážitkem pro všechny účastníky slavností, pramenícím z pravdivé krásy lidového umění celé této národopisné oblasti. *Zdeněk Mišurec*